

Koklear İmplant ile Konuşma ve Dil Becerilerini Geliştirme

Çocuğunuz için en önemli ve ilginç ses, konuşma sesidir. Koklear implant kullanan her çocuk konuşmayı aynı oranda işitemez. Çocuğunuzun kokleasında yapısal bir bozukluk olmadığı sürece birkaç ayardan sonra, işiten bir çocukla aynı yoldan konuşma ve dil becerileri geliştirmesine yetecek kadar konuşmaları işitebilecektir.

Çocuğum artık işittiğine göre konuşmasının daha çabuk gelişmesi gerekmez mi?

İşitmek, konuşma dilinin gelişimini etkileyen tek unsur değildir. Sese erişim tabii ki önem taşır, ama konuşmayı ve dili öğrenmek beyinde farklı karmaşık süreçleri de içerir. Bu nedenle konuşma ve dil becerilerinin gelişimi, gelişimsel gecikme ya da diğer çeşitli sorunlar yüzünden de sekteye uğrar. Çocuğunuzun bireysel gelişiminden odyoloğunuz ya da diğer uzmanları haberdar ederseniz bu sorunlar daha kolay tespit edilip gecikmeden incelenebilir.

Çocuğuma konuşma ve dil becerisini geliştirmede nasıl yardımcı olabilirim?

İşiten çocuklar konuşma ve dil becerilerini ev ortamında onlara bakanlarla etkileşim esnasında edinirler. Konuşma “öğretilmez”; sözcüklerin anlamının açık olduğu durumlarda tekrar tekrar söylendiği işitilerek kendiliğinden gelişir. Kapıyı her kapadığınızda “Haydi kapıyı kapatalım” dersiniz, çocuğunuz zamanla bu sözcükleri o eylemle ilişkilendirecektir. İşiten çocuklar tüm konuşma seslerini doğumdan itibaren işitmeye başlasa da, konuşmayı anlamaları ve cümleler kurmaları yine de 2-4 yıl sürer. Bu da implantlı bir çocuğun aynı şeyi yapabilmesi için en az o kadar zamana ihtiyacı olduğu anlamına gelir.

Sabırlı olun ve çocuğunuzdan bir anda sözcükler sıralamaya başlamasını beklemeyin.

İşiten bebeklerin geçtiği aşamaları kısaca hatırlayın:

Kronolojik olarak yaş

Çocuğun tipik olarak gösterdiği gelişimsel özellikler:

9-13 ay

Bazı sözcük ve cümleleri anlar; kısa heceler geveler; sürecin sonlarına doğru ilk sözcüğünü söylemiş olur

13-18 ay

Daha çok anlamsız sözcüklerle karışık anlamlı sözcük dizileri geveler; nesnelere adlandırır (vücut uzuvları ya da yiyecekleri, vs); kulak kabarttığı sohbetlerde kulağına takılan sözcükleri tekrarlar

20-24 ay

Kendi adını bilir ve kullanır; birkaç sözcüğü bir araya getirir (örneğin: “Top ver”); konuştuklarının 2/3’ü anlaşılırdır

Koklear İmplant ile Konuşma ve Dil Becerilerini Geliştirme

Çocuğunuzun konuşma ve dil gelişimini şu şekillerde destekleyin:

- Çocuğunuzla her fırsatta konuşun (yemeklerde, giyinirken, tuvalette ve oyunda).
- Onunla tıpkı normal işiten bir çocukla konuştuğunuz gibi konuşun (yetişkinlerle konuştuğunuzdan biraz daha yavaş ve daha net şekilde).
- Çocuğunuzun odaklandığı bir şeyi fark edip onunla ilgili konuşursanız, kullandığınız sözcüklerin ne anlama geldiğini daha iyi anlayacaktır.
- Çocuğunuzun kirli çamaşırları makineye atma ya da temizlerini kalıplama gibi ev işlerine dahil etmeye çalışın.
- Çocuğunuzun meşgul edin! Birlikte bir şeyler yaparsanız doğal olarak konuşacak şeyleriniz de olacaktır.
- Çocuklar konuşmayı, konuşmaya çalışarak öğrenir. Bu yüzden onun konuşma çabalarını ona bakarak ve onu dinlediğinizi göstererek ödüllendirin.
- İlk zamanlarda onun çıkardığı sesleri taklit etmeniz yararlı ve teşvik edici olacaktır. Daha sonralarıya söylediğine bir sözcük de siz ekleyebilirsiniz (çocuk “top” derse, siz de “yeşil top” ya da “büyük top” deyin).
- Daima çocuğunuzun ne demeye çalıştığını anlamaya çalışın ve ona göre cevaplar verin. Anlayamıyorsanız “Kusura bakma, anlayamadım” demeniz yeterlidir. (“Tekrar daha anlaşılır olarak söyler misin?” demeyin çünkü bu çocuğun üstünde gereksiz baskı oluşturur ve suçlayıcıdır.)
- Bir şey söyledikten sonra çocuğa işittiklerini düşünebilmesi için zaman tanıyın. Başka bir şey demeden önce birkaç saniye duraksayın. Bu şekilde konuşma esnasında doğal olarak karşılıklı duraksamalar oluşur. Bu duraksamalar, ilk zamanlarda yerleşmeye başlayan ve sohbet esnasında önem taşıyan “söz alma” alışkanlığı için doğal boşluklar yaratır ve çocuğunuzun konuşmada sıra almaya iter. Ayrıca kendisine düşünmesi ve işittiklerini işlememesi için fazladan zaman tanınca çocuğunuz daha sık konuşacaktır.
- Çocuğunuzun eksik kalan sözlerini basit cümlelere dönüştürün. Örneğin bir köpeği gösterip “Bak, av av!” dediğinde siz de “Evet, orada köpek var, hav hav diyor” diye cevap verebilirsiniz.
- Her gün, hareketli şarkı ve tekerleme söyleme gibi müzik aktiviteleri yapmaya çalışın. Müzik aktiviteleri çocuğunuzun daha iyi kulak kesilmeye, sesleri daha akıcı çıkarmaya, dikkat göstermeye ve hareket ile sesleri taklit etmeye teşvik eder.
- Aynı şarkı, tekerleme ve hikayeleri sürekli tekrarlayın. Çocuk bunları ne kadar çok duyarsa içlerindeki sözcükleri o kadar iyi öğrenir ve anlamlandırır.

Unutmayın: Çocuklar konuşmayı küçükken daha çabuk öğrenir, bu yüzden onlarla olabildiğince erken ve sık biçimde anlam ifade edecek şeyler konuşun. Bunu da mümkün olduğunca doğal ve eğlenceli kılın!

